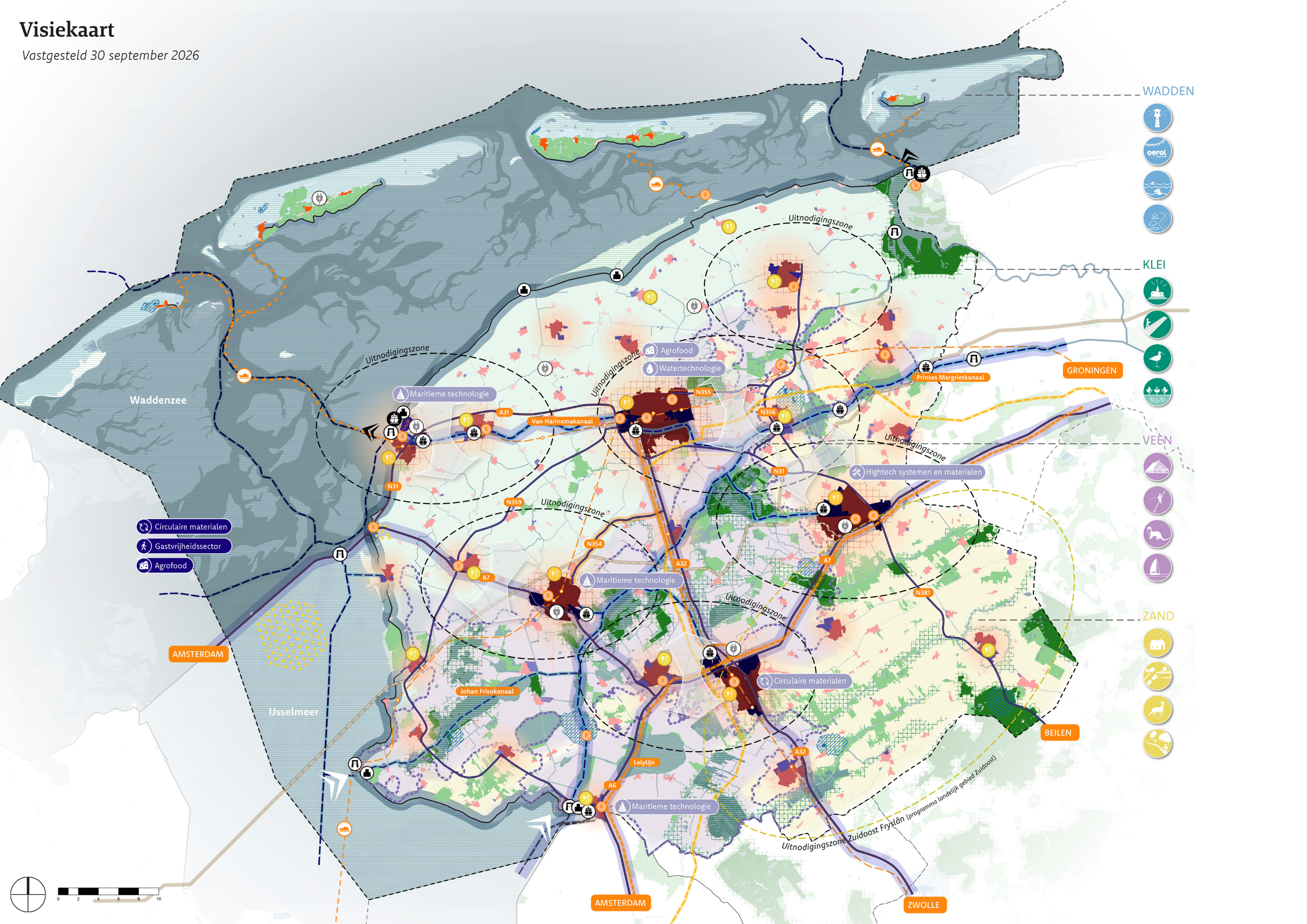
Visiekaart

Vastgesteld 30 september 2026

LEGENDA VISIEKAART

Beweging 1: Naar een schone, gezonde, inclusieve en veilige leefomgeving met identiteit

Bestaand

landschap

- Waddengebied
- Noordelijke kleischil
- Veenweidegebied
- Hoge zandgronden met beekdalen

Toekomst

landschap

- (Groene) buffer tussen steden
- Diversiteit aan landschapstypen herkenbaar houden en doorontwikkelen

Friese waarden

WADDEN

Kenmerkende ruimtelijke waarden van de Wadden zoals het strand, de duinen en de vuurtorens als bakens op de eilanden.

Kenmerkende culturele waarden zoals eigen dialecten en volksfeesten zoals Oerol.

Kenmerkende ecologische waarden zoals in de gebieden van de Vliehors, het Nationaal Park Schiermonnikoog en de Waddenzee.

Kenmerkende economische waarden zoals van oorsprong de visserij, duurzame energie op Ameland en de gastvrijheidseconomie.

KLEI

Kenmerkende ruimtelijke waarden van de klei zoals de boerderijerven als groene eilanden in de openheid en de talrijke terpen en terpdorpen.

Kenmerkende culturele waarden zoals de agrarische traditie waarin zorg voor het land en bescherming tegen overstromingen belangrijk zijn.

Kenmerkende ecologische waarden zoals de kwelders met zilte vegetaties en open weidevogelgebieden.

Kenmerkende economische waarden zoals melkveehouderij en akkerbouw, de zuivelverwerking en andere agro-industrieën.

VEEN

Kenmerkende ruimtelijke waarden van het veen zoals rechtlijnig netwerk van sloten, vaarten en petgaten met lintdorpen langs ontginningsassen.

Kenmerkende culturele waarden zoals het verhaal van de turfwinning maar ook verbondenheid met het water en de watersport.

Kenmerkende ecologische waarden zoals de grote sponswerking van het veen, opslag van koolstof in het veen en bijzondere soorten zoals de roerdomp en de otter.

Kenmerkende economische waarden zoals de economische speerpuntsectoren bij de F4 rond het veengebied, de landbouw en de watersport.

ZAND

Kenmerkende ruimtelijke waarden van het zand zoals een gevarieerde combinatie van landbouw, (landgoed)bossen, beekdalen en heide.

Kenmerkende culturele waarden zoals lokale dialecten (Stellingwerfs) en volksfeesten zoals oogstfeesten.

Kenmerkende ecologische waarden zoals de vele overgangen van de zandruggen naar de beekdalen of van zand naar veen, die zorgen voor veel variatie en soortenrijkdom.

Kenmerkende economische waarden zoals gemengde landbouw, aantrekkelijk wandel- en fietsnetwerken en aantrekkelijk woongebied.

Beweging 2: Naar een sterke landbouw en natuur in een klimaatbestendig Fryslân

Bestaand

Klimaat

- Waddenzee
- IJsselmeer
- KRW waterlichamen
- Beekdal
- Afwatering onder vrij verval
- Gemaal
- Sluis
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Drinkwaterwingebied

Landbouw en natuur

- Werkgebied Veenweideprogramma
- Natura 2000 (water en land)
- Natuurnetwerk Nederland (water en land)

Toekomst

Klimaat

- Aandacht voor aanvoer voldoende IJsselmeerwater
- KRW waterlichaam
- Indicatieve reserveringszone dijkversterking primaire (zee)dijken
- Steden en dorpen waterrobuust- en klimaatadaptief inrichten

Landbouw en natuur

Landbouwhoofdstructuur:

- Waddengebied
- Noordelijke kleischil
- Veenweidegebied
- Hoge zandgronden met beekdalen

Meervoudige opgaven (indicatief):

- Rondom kwetsbaar natuurgebied
- Beekdal
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Werkgebied Veenweideprogramma (onderdeel van meervoudige opgaven)

- Natura 2000 (water en land)
- Natuurnetwerk Nederland (water en land)

Beweging 3: Naar sterke steden en dorpen in een leefbaar, vitaal en verbonden Fryslân

Bestaand

Wonen

- Steden & dorpen

Bereikbaarheid

- Regionale hubs
- Spoor & station
- Veerverbinding

Toekomst

Wonen

Kernenstructuur:

- F4 stedelijk netwerk (indicatief 25-40% uitbreiding*)
- Regiosteden (indicatief 15-25% uitbreiding)
- Regiokernen (indicatief 10-25% uitbreiding)
- Waddenkernen (indicatief 0-20% uitbreiding)
- Dorpen (indicatief 0-10% uitbreiding)
- Plattelandsdorpen (maatwerk)
- Multifunctionele stads-/dorpsrand (indicatief)

Bereikbaarheid

- Lelylijn

**dit kan toenemen tot 40% indien de extra woningbehoefte van nieuwe inwoners van buiten Fryslân voornamelijk in het Fries Stedelijk Netwerk wordt opgevangen.*

Beweging 4: Naar een fossielvrije en circulaire samenleving

Bestaand

Economie

- Belangrijkste goederencorridors
- Economische belangrijke wegen
- Belangrijke vaarwegen
- Prinses Margrietkanaal (klasse V)
- Bestaand bedrijventerrein (groot, middelgroot, middel, klein)
- (Zee)haven

Locatiespecifieke economische sectoren

- Agrofood
- Maritieme technologie
- Hightech systemen en materialen
- Circulaire materialen
- Watertechnologie

Provinciebrede economische sectoren

- Circulaire materialen
- Gastvrijheidssector
- Agrofood

Mobiliteit

- Spoor & station
- Veerverbinding
- Sluizen

Energie

- Bestaand windcluster

Toekomst

Economie

- Bevaarbaar houden van vaarwegen
- Optimaliseren en versterken watergebonden bedrijvigheid (zee)haven

Doorontwikkelen locatiespecifieke economische sectoren

Doorontwikkelen provinciebrede economische sectoren

Mobiliteit

- Verbeteren van verbinding (N354)
- Lelylijn

Energie*

- Middelgroot energievraagcluster
- Groot energievraagcluster
- Zoekgebied nieuwe onderstations
- Tracé waterstofbackbone
- Tracé 380 kV-verbinding in het regioadvies

**Dit is een momentopname. Voor de laatste stand van zaken van de energie-infrastructuur verwijzen we naar de websites van de netbeheerders (TenneT en Liander)*

Uitnodigingszones

- Uitnodigingszone stedelijk gebied
- Uitnodigingszone landelijk gebied